

Я. В. Верменич

Національно-персональна автономія

НАЦІОНАЛЬНО- ПЕРСОНАЛЬНА АВТОНОМІЯ – форма врахування і реалізації в етнонаціональній політиці прав та інтересів меншин національних, різновид національно-культурної автономії. За задумом австр. соціал-демократів О. Бауера та К. Реннера (авторів ідеї екстеритор. автономії) акцент на персональності мав забезпечити поєднання інтересів особистості, нації і держави, не ставлячи під загрозу цілісність останньої. Входження індивіда в ту чи ін. спільноту на добровіл. засадах забезпечувало новостворюваним нац. союзам статус колектив. юрид. особи. Найбільш послідовних прихильників ідея Н.-п. а. знайшла в Україні. У резолюції З'їзду поневолених народів Росії 1917 (проведений у вересні у Києві) зазначено, що нац.-тер. автономія «не вирішує остаточно питання національних меншостей та малих націй», тому доповненням до неї мала стати Н.-п. а. Ідею матеріалізовано в ухваленому УЦР 9(22) січня 1918 Законі УНР «Про національно-персональну автономію». Він автоматично надавав право на Н.-п. а. великорус., євр. і польс. націям; білорус., чеська, молд., нім., татар., грец. й болгар. меншини могли скористатися цим правом за умови подання на розгляд Ген. суду спец. заяви з 10-ма тис. підписів. Відповідно до закону, кожна з нац. меншин могла утворити Нац. союз, чл. якого заносили в іменні списки (у сукупності вони становили Нац. кадастр). Нац. союзів надано права законодав. ініціативи й урядування в межах компетенції, встановленої Установ. зборами. За правовим статусом органи Нац. союзу вважали державними. Цей закон, що був першим у світ. практиці законом про Н.-п. а., мав конституц. характер і увійшов окремою частиною в Конституцію УНР (квітень 1918). Однак у склад. умовах Визв. змагань 1917–21 реалізувати його не вдалося. Гетьман. уряд П. Скоропадського закон про Н.-п. а. скасував. Директорія УНР його відновила, але час її існування виявився нетривалим. Рад. влада до Н.-п. а. ставилася різко негативно.

Бібліографічний опис:

Національно-персональна автономія / Я. В. Верменич // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2020. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-71030>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).